

מסביב למדורה

ל"ג בעומר – במעגלי הגבורה היהודית

רקע למורה

'מסביב למדורה' של נתן אלתרמן הוא אולי הפזמון המפורסם ביותר על הפלמ"ח, וידוע בגרסתו המושרת על ידי דורית ראובני ולהקת פיקוד מרכז. השיר נכתב ופורסם לראשונה במדור "הטור השביעי" של אלתרמן ב-7 במאי 1948 לרגל מלאת שבע שנים לפלמ"ח. ובתוך שבוע לאחר פרסום השיר הזה בעיתון "דבר" תוכרז ותוקם מדינת ישראל. הפלמ"ח נוסד בל"ג בעומר תש"א, 1941.

מהלך השיעור

- לפני השמעת השיר נבקש מהתלמידים לנסות ולהבין באיזה זמן מתרחש השיר? לאחר ההשמעה:
- מהו מימד הזמן שבשיר? (לילה, חודש ניסן).
- מדוע כתוב "כתמיד בניסן הירח"? על מה מבקש המשורר לרמוז? (בחודש ניסן נגאל עם ישראל עת יצא ממצרים בלילה כלומר, אלתרמן מבקש להקביל את המסע המיתולוגי הידוע של עם ישראל לבין יציאתו לקרב של הפלמ"ח שמטרתו הקמת מדינה יהודית בא"י.
- מה ייחודם של אותם "נערים בלי בלי שם" היושבים סביב המדורה? (הסתפקות במועט, אחווה, רעות ומוכנות להקרבה)

דיון – מהי "המדורה" של צעירי ישראל היום?

אמירה: איננו יודעים מה שמם של הנערים ואין מסופר לנו כלל על היותם "מפקדים" או "מצביאים" אלא כל כוחם בצעירותם וברוחם המיוחדת והם אשר הביאו להקמת המדינה.

- מה מאפיין אתכם כצעירים?
- עד כמה אתם דומים או שונים מהצעירים של הפלמ"ח?
- האם ראוי שיהיו לנו צעירים כאלה? ואם כן, מה יש לעשות כדי ליצור צעירים הלוקחים אחריות על עמם?

נתן אלטרמן

מסביב למדורה

עם שבע שנים לפלמח, ניסן תש"ח

רק הסודר חבקם מערף.
 נעלים נקשות, ילקוטים,
 סעודה של זיתים ופרי-תמר,
 וספלי אלומיניום קמוטים
 ורעות, וקרבו לאין אמר.
 מה נוסף ונמנה? ... מדברים פעוטים
 נוצרות אגדות. זה החמר.

מה נשיר עליהם? מה נשיר?
 הם עושים זאת יפה מאתנו.
 בעצמם הם בותבים להם שיר,
 ואפלו ספרים כבר נתנו...
 זהו טיב הפלמח. הוא איננו משאיר
 כל מלאכה ל"שלא משלנו"...

אבל ככה יגד נא לאמר:
 נערים, להוי נא ידוע -
 בין חגיו הגדולים של הדור
 אין יפה מחגכם הצנוע.
 למולכם האמה על ספו של הדרור
 משתחנה. ובוכה. הבינוה.

אמתם לא היתה להם אם.
 לא ידעה בצאתם לדרך.
 היתה לילה צמק ונושם
 בתמיד בניסן-הירח.
 וישבה בו עדת נערים בני-בלי-שם,
 חשופי מרפקים וברך.

הם הקשיבו הקשב והחרט
 או שלבו בשיחה דבר-ובוח.
 לפניהם, עלי רגל של אש,
 מדורה חגה-נעה ברוח.
 לא יותר. אך בכתב האמה העקש
 אותו-לילה נחרת עלי לוח.

את העל הפשוט בעפר
 הם נשאו בלי הבט אחרה.
 לא תקע לפניהם השופר,
 לא לטף קדקדם בליל-חרף.
 לא. בשני שרוולים הקשורים לצואר

הטור השביעי א', הקיבוץ המאוחד, תל אביב תשל"ז, עמ' 309-310

